

Hof van Cassatie

1e Kamer – 30 januari 2015

Voorzitter-rapporteur: de h. Dirix
Openbaar ministerie: de h. Vandewal
Advocaten: mrs. Geinger en Maes

**Rechtsmiddelen – Burgerlijke zaken – Derdenverzet –
 Ontvankelijkheid – Belang**

Het derdenverzet is niet ontvankelijk wegens gebrek aan belang wanneer het uitgaat van een persoon wiens rechtspositie door de beslissing niet kan worden aangetast. De appelrechters die oordelen dat het derdenverzet niet toelaatbaar is omdat op het ogenblik van het derdenverzet de bestreden beschikking geen bestaansreden meer had en uit niets blijkt dat enige dwangsom of ander schadelijk gevolg door de uitvoering van de bestreden beschikking aan de eiser kan zijn toegebracht, verantwoord worden hun beslissing naar recht.

AR nr. C.14.0270.N

A.V. t/ M.&C. KG

I. Rechtspleging voor het Hof

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het Hof van Beroep te Antwerpen van 5 september 2012.

...

III. Beslissing van het Hof

Beoordeling

...

1. Art. 1033 Ger.W. bepaalt dat al wie niet in dezelfde hoedanigheid in de zaak is tussengekomen, verzet kan doen tegen de beslissing die zijn rechten benadeelt.

Krachtens art. 1122, eerste lid, Ger.W. kan eenieder die niet behoorlijk is opgeroepen of niet in dezelfde hoedanigheid in de zaak is tussengekomen, derdenverzet doen tegen een, zij het voorlopige, beslissing die zijn rechten benadeelt.

Krachtens deze bepaling is derdenverzet slechts niet ontvankelijk wegens gebrek aan belang wanneer het uitgaat van een persoon wiens rechtspositie door de beslissing niet kan worden aangetast.

2. De appelrechters oordelen dat:

- het rechtsmiddel van derdenverzet ingesteld kan worden door eenieder wiens rechten benadeeld kunnen worden door de bestreden gerechtelijke beschikking;
- de door de eiser bestreden beschikking werd uitgesproken om een bepaald aspect tijdens het sociaal conflict en de collectieve actie van de werknemers voorlopig te regelen, namelijk de beoogde vrije toegang tot de bezette bedrijfsgebouwen door de verweerster om daar de haar toebehorende goederen weg te halen;

– bij de beëindiging van dit sociaal conflict door het sociaal akkoord van 24 september 2010 voormelde beschikking van 20 september 2010 geen bestaansreden had en derhalve uit haar aard geen verdere rechtsgevolgen meer had;

– het enige door de bestreden beschikking veroorzaakte nadeel dat de eiser in zijn derdenverzet kon inroepen, de beweerde aantasting van zijn recht is om op de door hem gewenste wijze, namelijk bedrijfsbezetting en volledige bedrijfsblokkade, deel te nemen aan de organisatie van voormelde collectieve actie;

– uit geen enkel gegeven blijkt dat enige dwangsom of ander schadelijk gevolg ingevolge de uitvoering van de bestreden beschikking aan de eiser toegebracht kon zijn op het ogenblik dat hij het derdenverzet instelde;

– uit voormelde overwegingen volgt dat de bestreden beschikking op het ogenblik van het derdenverzet geen nadeel meer kon toebrengen aan de eiser, zodat zijn derdenverzet om die reden ontoelaatbaar is.

3. Met deze redenen oordelen de appelrechters dat de rechtspositie van de eiser op het ogenblik van het derdenverzet niet kon worden aangetast, aangezien de bestreden beschikking van 20 september 2010 geen bestaansreden meer had wegens de beëindiging van het sociaal conflict door het sociaal akkoord van 24 september 2010 en uit niets bleek dat enige dwangsom of ander schadelijk gevolg door de uitvoering van de bestreden beschikking aan de eiser kon zijn toegebracht.

Door op die grond te oordelen dat het derdenverzet niet toelaatbaar was, verantwoord worden de appelrechters hun beslissing aldus naar recht.

Het onderdeel kan niet worden aangenomen.

...

NOOT – Het (verdwenen) belang bij derdenverzet

De in de artt. 1033 en 1122, eerste lid Ger.W. opgenomen toelaatbaarheidsvereiste voor derdenverzet van een beslissing die «de rechten van een derde benadeelt», wordt beschouwd als een bijzondere verwoording van het procesrechtelijk belang (cf. artt. 17 en 18 Ger.W.; Cass. 15 juni 2006, nr. C.04.0377.N; Cass. 5 juni 2001, Arr.Cass. 2001, 1081; Cass. 25 april 2001, Arr.Cass. 2001, 723; A. Fettweis, *Manuel de procédure civile*, Luik, Collection scientifique de la faculté de droit de Liège, 1987, p. 568, nr. 886; W. Ganshof van der Meersch, conclusie voor Cass. 24 januari 1974, Pas. 1974, I, 547; K. Wagner, «Artikel 1122 Ger.W.» in B. Allemeersch e.a. (eds.), *Commentaar Gerechtelijk Recht*, Mechelen, Kluwer, losbladig, p. 6, nr. 5; L. Dedrie, «Derdenverzet» in E. Brewaes (ed.), *Bestendig Handboek Burgerlijk Procesrecht*, Mechelen, Kluwer, losbladig, VII.5-4; cf. ook de noot van I. Verougstraete onder Kh. Kortrijk 22 februari 2001, TBH 2001, 347: «Zeer terecht zegt het vonnis dat de RSZ om derdenverzet aan te tekenen rechtstreeks en persoonlijk moet geschaad zijn in zijn belangen.»)

Voor de ontvankelijkheid van het derdenverzet volstaat het dat de eiser op derdenverzet een nadeel *kan* onder vinden (cf. Cass. 1 maart 1993, *Arr.Cass.* 1993, 238). Een eventueel nadeel volstaat. Of dit nadeel daadwerkelijk bestaat, raakt de gegrondheid van het derdenverzet (cf. W. Ganshof van der Meersch, conclusie Cass. 24 januari 1974, *Pas.* 1974, I, 547; K. Wagner, *Derdenverzet* in *APR*, Mechelen, Kluwer, 2004, p. 5, nr. 7 en de daar vermelde rechtspraak en rechtsleer).

Wat staat er de rechter op derdenverzet te doen wanneer hij vaststelt dat de bestreden beslissing – de analyse spitst zich hier toe op de beslissing op eenzijdig verzoekschrift wegens volstreekte noodzakelijkheid op grond van art. 584 Ger.W. – op het ogenblik van het instellen van het derdenverzet al uitgevoerd werd?

Bepaalde rechtspraak en rechtsleer leidde uit een niet in de officiële arrestenverzameling gepubliceerd cassatie-arrest van 4 april 2011 (nr. C.09.0597.N, *Soc.Kron.* 2012, 502, noot N. Van Den Brande) af dat het derdenverzet in zulke omstandigheden niet ontoelaatbaar kon worden verklaard (cf. I. Van Hiel, noot onder Voorz. Rb. Brussel (kort ged.) 17 oktober 2013, *Soc.Kron.* 2014, (30) 31). De beslissingspraktijk van de rechters op derdenverzet entte zich daarvoor op het standpunt dat het Hof van Cassatie sinds 2011 over het contradictoir kort geding inneemt, nl. dat het verdwijnen van urgentie de appelrechter niet ontslaat van de verplichting om na te gaan of de maatregel wettig was op het tijdstip dat hij bevolen werd (cf. Cass. 4 februari 2011, nr. C.10.0459.N, *Arr.Cass.* 2011, 413, *JT* 2011, 246, noot J.-F. Van Drooghenbroeck, *RABG* 2011, 817, *RW* 2011-12, 866, noot J. Van Doninck; Cass. 16 juni 2011, nr. C.10.0153.F, *Arr.Cass.* 2011, 1556, *JT* 2011, 631, noot; M. Regout, «Le point sur l'évolution des référés commerciaux» in M. Grégoire (ed.), *Réalités et fictions du droit des garanties. Hommage à la rigueur créative*

d'Anne-Marie Stranart, Brussel, Larcier, 2011, (113) 118-125).

Maar aandachtiger lectuur van het arrest van 4 april 2011 leert dat daarin enkel de situatie voorlag waarin het derdenverzet toelaatbaar en gegrond werd verklaard en vervolgens in hoger beroep de vraag rees of de appelrechter nog moest onderzoeken of op het ogenblik van de oorspronkelijke beschikking de voorwaarde van volstreekte noodzakelijkheid bedoeld in art. 584, eerste lid Ger.W. vervuld was. Het cassatiearrest van 30 januari 2015 leert dat het Hof zijn eerdere redenering in kort geding nu net *niet* doortrekt naar het derdenverzet. De vraag rijst of deze uitkomst niet op dezelfde kritiek stuit als het standpunt dat het Hof van Cassatie vóór 2011 in kortgedingzaken innam (cf. voorts: J. Van Doninck, «De taak van de appelrechter in kort geding: wijsheid achteraf» (noot onder Cass. 4 februari 2011), *RW* 2011-12, (867), p. 870, nr. 5). Aannemen dat wie onder dwang van de beschikking op eenzijdig verzoekschrift de bevolen maatregel uitvoert geen belang heeft bij derdenverzet, betekent aan de verzoeker de enige mogelijkheid ontzeggen om betwisting te voeren over de wijze van rechtsingang, het eenzijdig karakter ervan, de volstreekte noodzakelijkheid, de strijdigheid met art. 584 Ger.W. en de schending van de fundamentele rechten en vrijheden (cf. voor die opsomming: Gent 25 oktober 2001, *RW* 2003-04, 224). Dat een dergelijk standpunt zich moeilijk verdraagt met het recht op toegang tot de rechter (art. 6 EVRM), werd eerder al in het licht gesteld (cf. H. Boularbah, *Requête unilatérale et inversion du contentieux*, Brussel, Bruylant, 2010, p. 731-733, nrs. 1053-154; H. Boularbah en C. Marquet, *Tierce opposition* in *RPDB*, Brussel, Bruylant, 2012, p. 63-64, nr. 78).

J.V.D.